

LAKIALOITE 91/2005 vp

Laki kuntien valtionosuuslain, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä eräiden muiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoite on rinnakkaisaloite hallituksen esitykselle HE 88/2005 vp, ja se liittyy vuoden 2006 talousarvioesitykseen. Lakialoitteessa esitetään, että voimassa oleva lastensuojelun suurten kustannusten tasausjärjestelmä säilytetään entisellään. Aloitteessa esitetään luovuttavaksi

hallituksen esitykseen sisältyvästä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden lastensuojelukertoimesta. Muutoin lakialoitteen sisältö on sama kuin hallituksen esityksessä mukaan lukien säännösten voimaantulo, joka olisi 1.1.2006.

PERUSTELUT

Lastensuojelun suurten kustannusten tasausjärjestelmä on ollut voimassa vuodesta 1999. Laadukkaan lastensuojelutyön tarve on huutava koko maassa. Stakesin tilaston mukaan lastensuojeluasiakkaiden määrä on kasvanut vuosi vuodelta. Kun vuonna 1996 lastensuojelun avo-
huollon asiakkaina oli noin 33 000 lasta ja nuorta, vuonna 2004 asiakkaina oli jo 59 900 lasta ja nuorta. Samalla monien asiakkaiden ongelmat ovat pitkittyneet ja vaikeutuneet.

Tasausjärjestelmä tasaa lastensuojelun suurten kustannusten kunnalle aiheuttamaa taloudellista rasitusta. Kunnalla on oikeus saada tasausjärjestelmästä korvauksena 70 prosenttia sellaisista kustannuksista, jotka ylittävät perhekohtaisesti yhteenlaskettuina 25 000 euroa vuodessa.

Tasausjärjestelmä auttaa erityisesti pieniä ja köyhiä kuntia selviytymään yllättävistä lastensuojelun menoista. Kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta on tärkeää, että lastensuojelupalvelut ovat tasavertaisesti ja maksutta saatavilla asuinkunnasta riippumatta.

Tasausjärjestelmä ohjaa voimavaroja siten, että lastensuojeluasiakkaat saavat tarkoituksenmukaiset ja oikea-aikaiset palvelut. Järjestelmä ottaa huomioon erilaiset lastensuojelutyön toimenpiteet, jotka on todettu tarpeellisiksi lastensuojelulain tarkoittamassa huoltosuunnitelmas-
sa. Hallituksen esityksen mukainen lastensuojelukerroin määräytyisi yksinomaan huostaanottojen perusteella. Kerroin saataisiin jakamalla kunnan huostaan otettujen lasten suhteellinen

osuus koko maan vastaavalla osuudella. Kerroin ei näin ollen kuvaisi lastensuojelutyön eri toimenpiteiden kokonaistarvetta, vaan rajoittuisi pelkästään huostaanottoihin. Kunnalle muodostuisi esitetystä kertoimesta kannustin lisätä huostaanottoja avotoimenpiteiden kustannuksella.

Jokaisen kunnan tulee kuulua nykyisen tasausjärjestelmän piiriin. Tasausjärjestelmän toimenpanosta vastaavat erityishuoltopiirien kuntayhtymät, jotka keräävät valtion ja kuntien rahoitusosuudet ja huolehtivat tasauskorvausten maksamisesta. Valtion korvaus kattaa noin puolet tasausjärjestelmän kokonaiskustannuksista, ja se vahvistetaan vuosittain valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Valtion tasauskorvauksiin varattu määräraha on noin 55 miljoonaa euroa, joka hallituksen esityksen mukaan palautettaisiin kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuk-

siin. Valtion korvaus on ns. korvamerkittyä, kohdistettua rahaa lastensuojelutyöhön, eikä sitä näin ollen voida käyttää kuntien muihin menotarpeisiin. Tasausjärjestelmän kautta pystytään valtionosuusjärjestelmää paremmin turvaamaan se, että lastensuojelun määrärahat ovat riittävät.

Rinnakkaislakialoitteessa ehdotetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettuun lakiin esitetty 15 b § poistetaan ja että esitetystä 16 a ja 16 b §:stä poistetaan viittaukset 15 b §:ään. Lisäksi ehdotetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 4 a luvussa olevat 30 a—30 c § säilytetään entisellään. Lopuksi esitetään, että lastensuojelulain 5 a—5 c §:n kumoamislaki poistetaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kuntien valtionosuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 4 §:n 3 momentti sekä 5 ja 29 §,
sellaisena kuin niistä on 4 §:n 3 momentti laissa 1102/1997,
muutetaan 3 §, 4 §:n 2 momentti, 6 §, 8 §:n 3 momentti, 9 ja 11 §, 13 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti ja 27 §,
sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi mainitussa laissa 1102/1997, 9 § laissa 1360/2001, 16 §:n 3 momentti mainitussa laissa 1102/1997 sekä 27 § osaksi viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1061/1998; sekä
lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1360/2001, uusi 2 momentti ja lakiin uusi 12 a § seuraavasti:

3—6, 8—11, 12 a, 13, 16, 27 ja 29 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

2.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 17 §:n 3 momentti (poist.) ja 45 a §, sellaisina kuin ne ovat, 17 §:n 3 momentti laissa 1150/1996 ja 45 a § laissa 1364/2004, *muutetaan* 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1—3 momentti, 15 §:n otsikko ja 1 momentti, 16 ja 16 a § sekä 16 b §:n 1 momentti ja 18 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1—3 momentti, 15 §:n otsikko ja 1 momentti, 16 ja 16 a § sekä 17 §:n 3 momentti mainitussa laissa 1150/1996 sekä 16 b §:n 1 momentti laissa 1145/2000 sekä 18 § mainitussa laissa 1150/1996 sekä laeissa 974/1998, 1409/2001 ja 1290/2004, sekä
lisätään lakiin uusi 15 a (poist.) ja 18 a § seuraavasti:

11, 12 ja 15 §
 (Kuten HE)

15 b §
 (Poist.)

16 §
 (Kuten HE)

16 a §

Kertoimien laskenta eräissä tapauksissa

Jos 13—15, 15 a ja 16 §:ssä tarkoitettuja kertoimia laskettaessa ei ole käytettävissä mainituissa pykälissä tarkoitetun ajankohdan mukaisia tietoja, käytetään kertoimien laskennassa tämän sijasta viimeisimpiä asianomaisessa pykälässä tarkoitettua ajankohtaa edeltäviä tietoja.

16 b §

Eräiden kertoimien määräytyminen ja työttömien lukumäärän huomioon ottaminen kuntajakoja muutettaessa

Kuntien valtionosuuslain 22 a §:ssä tarkoitettua kuntajaon muutoksen yhteydessä sovelletaan kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden valtionosuuksia laskettaessa niitä tämän lain 13—15, 15 a ja 16 §:ssä tarkoitettuja kertoimia, jotka perustuvat edeltävän vuoden kuntajakoon. Myöhempien vuosien valtionosuuksia laskettaessa käytetään kerrointen laskemiseen uusien tai laajentuvien kuntien tietoja.

18 ja 18 a §
 (Kuten HE)

4 a luku (30 a—30 c §)
 (Kuten voimassa oleva laki)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

3.

Laki

lastensuojelulain 5 a—5 c §:n kumoamisesta

(Poist.)

4.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 19 §:n 5 momentti, 29 ja 30 § sekä 46 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1389/2001,

muutetaan 1 §:n 1 momentin 5 kohta, 9 ja 10 §, 11 §:n 3 momentti, 14 §, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 1 ja 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 1, 2 ja 7 momentti, 20 §, 21 §:n 2 momentti, 23 b §:n 1 ja 2 momentti, 24 §, 24 a §:n 1 ja 2 momentti, 28 §, 31 §:n 2 ja 3 momentti, 43 §:n otsikko ja 1 momentti, 44 §, 45 §:n 2 momentti, 46 §:n 5 ja 6 momentti, 49 § ja 54 §:n otsikko,

sellaisena kuin niistä ovat 9, 10 ja 14 §, 16 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 ja 7 momentti sekä 46 §:n 5 ja 6 momentti mainitussa laissa 1389/2001, 11 §:n 3 momentti ja 43 §:n otsikko laissa 1280/2002, 17 §:n 1 momentti laissa 1140/2003 ja 2 momentti laissa 1186/1998, 19 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1211/2000, 20 § osaksi mainitussa laissa 1389/2001 ja laissa 412/2005, 23 b §:n 1 ja 2 momentti sekä 24 a §:n 1 ja 2 momentti laissa 1291/2004, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 1186/1998, 1211/2000 ja 1389/2001, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, 23 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1389/2001, uusi 2—4 momentti, lakiin uusi 47 a §, 54 §:ään uusi 2—4 momentti sekä lakiin uusi 57 b § seuraavasti:

1, 9—11, 14, 16—21, 23, 23 a, 24, 24 a, 28, 31,
43—46, 47 a, 49, 54 ja 57 b §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

5.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 46 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (630/1998) 46 §:n
1 momentti seuraavasti:

46 §
(Kuten HE)

(Voimaantulosäännös)
(Kuten HE)

6.

Laki

ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 18 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 ja 2 §
(Kuten HE)

7.

Laki

ammattikorkeakoululain 32 §:n 2 momentin ja 34 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 ja 2 §
(Kuten HE)

8.

Laki

teatteri- ja orkesterilain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 3 päivänä elokuuta 1992 annetun teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1277/1994, uusi 3 momentti seuraavasti:

6 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

9.

Laki

museolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 3 päivänä elokuuta 1992 annettuun museolakiin (729/1992) uusi 4 a § seuraavasti:

2 luku
Valtionavustukset

4 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

10.

Laki

valtionavustuslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä heinäkuuta 2001 annetun valtionavustuslain (688/2001) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2005

Virpa Puisto /sd
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Minna Sirnö /vas
Risto Kuisma /sd
Astrid Thors /r
Marjaana Koskinen /sd
Annika Lapintie /vas
Sinikka Hurskainen /sd
Eva Biaudet /r
Minna Lintonen /sd
Heli Paasio /sd
Erkki Pulliainen /vihr
Reino Ojala /sd
Jukka Roos /sd
Mikko Elo /sd
Jukka Gustafsson /sd
Jouko Skinnari /sd
Säde Tahvanainen /sd
Maija Rask /sd
Liisa Jaakonsaari /sd
Pirkko Peltomo /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Harry Wallin /sd
Lauri Kähkönen /sd
Klaus Hellberg /sd
Saara Karhu /sd
Jaakko Laakso /vas

Anne Huotari /vas
Mikko Kuoppa /vas
Ulla Anttila /vihr
Rosa Meriläinen /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Raimo Vistbacka /ps
Tony Halme /ps
Jyrki Kasvi /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Leena Rauhala /kd
Bjarne Kallis /kd
Päivi Räsänen /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Ahti Vielma /kok
Paula Risikko /kok
Anne Holmlund /kok
Marjo Matikainen-Kallström /kok
Arja Alho /sd
Pentti Tiusanen /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Matti Kauppila /vas
Unto Valpas /vas
Timo Soini /ps
Antero Kekkonen /sd
Raija Vahasalo /kok
Matti Kangas /vas

LA 91/2005 vp — Virpa Puisto /sd ym.

Veijo Puhjo /vas
Maija Perho /kok
Hanna-Leena Hemming /kok
Irja Tulonen /kok
Heikki A. Ollila /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Nils-Anders Granvik /r
Tuija Brax /vihr
Irina Krohn /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Ilkka Taipale /sd
Tero Rönni /sd
Anneli Kiljunen /sd
Markus Mustajärvi /vas
Kalevi Olin /sd
Esa Lahtela /sd
Rakel Hiltunen /sd

Mikko Immonen /vas
Eero Akaan-Penttilä /kok
Arto Satonen /kok
Marjukka Karttunen /kok
Roger Jansson /r
Olli Nepponen /kok
Petri Salo /kok
Jyri Häkämies /kok
Sari Sarkomaa /kok
Kalevi Lamminen /kok
Kimmo Kiljunen /sd
Kaarina Dromberg /kok
Jere Lahti /kok
Reijo Paajanen /kok
Esko Kurvinen /kok
Pekka Vilkuna /kesk